

نسیم زندگی

بررسی و تبیین یک عامل مهم در اصلاح و پیشرفت جامعه

انضباط اجتماعی؛ رمز موفقیت باکلاس‌ها!

حسین سروقامت

در جهان امروز سبک زندگی (Lifestyle) بسیار مهم شمرده می‌شود؛ مجموعه‌ای از منش‌های ذاتی ما و همچنین روش‌هایی که برای ادامه حیات برگزیده‌ایم. بحث سبک زندگی در بسیاری

■ **انضباط اجتماعی چیست؟**

«انضباط اجتماعی» مفهوم بسیار گسترده و عمیقی است. یعنی افراد در همه‌فعالیت‌های اجتماعی مراقب باشند در چارچوب قانون، شرع، عقل و مقررات عرفی حر کت کنند تا هیچ تخلفی از این رو انضباط اجتماعی از درون مایه‌های مهم فرهنگ اصیل اسلامی و انقلابی به شمار می‌آید. انضباط اجتماعی، برخلاف وجدان که غالباً فردی است و در حیطه مسائل شخصی مطرح می‌شود، عمدتاً در رفتارهایی مورد تأکید قرار می‌گیرد که با اجتماع سر و کار دارد. از این رو رهبر معظم انقلاب در دیدار با جوانان خراسان شمالی با اشاره به آیه شریفه «واعصموا بحبل الله جمیعاً و لاتفرقوا» به این نکته مهم اشاره می‌کنند که آذر فرهنگ اسلام و قرآن ا حتی اعتصام به حبل‌الله مهم بایددسته جمعی باشد. امری که در جامعه ما چندان مورد توجه و عنایت قرار نگرفته است.

اما آیا ما در رفتارهای جمعی، انضباط اجتماعی را رعایت می‌کنیم؟ پاسخ‌گویی به این سؤال خود مستلزم طرح پرسش‌هایی بنیادین است که به نظر می‌رسد بدون جواب دادن به آنها بحث و گفت‌وگو در این باره عقیم خواهد ماند. در ادامه به برخی از مهم‌ترین این پرسش‌ها اشاره می‌کنیم:

■ **انضباط اجتماعی و چند پرسش مهم**

آیا زندگی فردی ما از انضباط کافی برخوردار است که چنین انتظاری را از زندگی اجتماعی خود داشته باشیم؟ آیا انضباط اجتماعی را به قدر کافی به احساد مردم یاد داده‌ایم که اکنون بایندبی به آن را مطالبه کنیم؟ ابعاد مختلف انضباط اجتماعی چیست و کدام عرصه از عرصه‌های زندگی ما را در بر می‌گیرد؟

چه عواملی باعث مخدوش شدن انضباط اجتماعی شده و

چگونه می‌توان از این عوامل دوری جست؟

میان وجدان کاری و انضباط اجتماعی چه نسبتی برقرار است؟ آیا اینها لازم و ملزوم یکدیگرند، مکمل هم به شمار

می‌آیند یا اساساً دو مقوله متفاوت هستند که از تباط چندانی با یکدیگر ندارند؟

■ **انضباط اجتماعی و مسئولیت‌پذیری**

به‌نظر می‌رسد انضباط اجتماعی ثمره مسئولیت‌اجتماعی است و مسئولیت اجتماعی ناشی از تعهد و التزامی است که انسان‌ها به قواعد و مقررات جامعه دارند. انضباط اجتماعی بدون قانون کارآمد ممکن نیست و قانون کارآمد قانونی است که شناخت دقیقی از انسان و جامعه انسانی داشته، احاطه کاملی بر منافع و مصالح مردم داشته باشد. قانونی که با اجرای آن بیشترین فایده برای فرد و جامعه حاصل شود. بدیهی است علم و آگاهی قانونگذار را ضمانت خواهد کرد. سبک زندگی فردی و اجتماعی ما که بخش حقیقی و اصلی تمدن ما را تشکیل می‌دهد، می‌تواند در اجرای چنین قانونی اثرگذار بوده، انجام متعهدانه آن را تأمین کند.

مباحثی نظیر خانواده، تاب‌آوری اجتماعی، ازدواج، نوع پوشش و لباس، مسئله مسکن، الگوی مصرف، نوع خوراک و سبک آشپزی، مسئله تفریحات و ورزش، خط و زبان، رسانه، کسب‌وکار و غیره شاخص‌هایی برای تشخیص و تمایز سبک زندگی ما به شمار می‌آیند. جز اینها باید به نحوه رفتار ما در محل کار، دانشگاه، کارخانه، اداره و... اشاره کرد. همچنین تعامل ما با همسر و فرزندان، پدر و مادر، رئیس و مأمور، پلیس و مأمور دولت، آشنا و بیگانه، دوست و دشمن و غیره بخش‌های دیگری از سبک زندگی ما را تشکیل می‌دهند. بی‌تردید رمز توفیق و پیشرفت افرادی که از آنان به عنوان باکلاس یاد می‌کنیم در گرو تعهد کامل به جلوه‌های انضباط اجتماعی است.

■ **انضباط اجتماعی و تعلیم و تربیت**

ممکن است برخی از خوانندگان گرامی، شیوه کار توأم با تحصیل رادر دهه‌های ۵۰ و ۶۰به خاطر داشته باشند. عرف رایج آن زمان ایجاب می‌کرد که دانش‌آموز هنگام

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۹۸۴۷۱

«انضباط اجتماعی» مفهوم بسیار گسترده و عمیقی است. یعنی افراد در همه‌فعالیت‌های اجتماعی مراقب باشند در چارچوب قانون، شرع، عقل و مقررات عرفی حر کت کنند تا هیچ تخلفی از آنان سر نزنند. از این رو انضباط اجتماعی از درون مایه‌های مهم فرهنگ اصیل اسلامی و انقلابی به شمار می‌آید. انضباط اجتماعی، برخلاف وجدان که غالباً فردی است و در حیطه مسائل شخصی مطرح می‌شود، عمدتاً در رفتارهایی مورد تأکید قرار می‌گیرد که با اجتماع سر و کار دارد

از سخنان رهبر فرزانه و جمله بیانیه گام دوم انقلاب مطرح شده

و مورد توجه قرار گرفته است. ایشان در مهر ۱۳۹۱ در جمع پرشور جوانان خراسان شمالی سؤالات مهمی را در این خصوص مطرح نموده، آسیب‌شناسی آنها را خواستار شدند. در پاسخ به این مطالبه

اساسی هر هفته یکی از این سؤالات را مطرح کرده و به بررسی پاسخ آن می‌پردازیم. تاکنون طی ۱۷هفته به طرح و بررسی ۱۷سؤال پرداخته‌ایم واما پرسش هیجدهم: «انضباط اجتماعی در جامعه چقدر وجود دارد؟»

گوشرد نکردن پیامدها و تبعات رفتارهای مسئولیت‌گریز می‌توانند در نابودی و امحای روحیه انضباط اجتماعی نقش مهمی ایفا کنند.

■ **پیشنهادهای علمی برای تقویت روحیه انضباط اجتماعی**

روانشناسان اجتماعی برای نه‌پنداین کردن روحیه انضباط اجتماعی روش‌هایی را پیشنهاد می‌کنند که برخی از آنها را مرور می‌کنیم:

۱- کار تشکیلاتی و تیمی به عنوان تلاشی امتحان شده و کارآمد می‌تواند ظرفیت‌های بالقوه بسیاری را بالفعل کرده، افراد را آماده ورود به کارزارهای اجتماعی کند. از

این عرصه نهایت استفاده را بکنیم.

۲- نوجوانان و جوانان را در جریان ثمرات فعالیت‌های اجتماعی قرار داده، از آفات فعالیت‌های فردی برحذر

داریم.

۳- تأثیر فرزندیه انضباط اجتماعی را در انتظام بخشی جامعه همواره مورد توصیه و تأکید قرار دهیم.

۴- نقش انضباط اجتماعی را در خصوص سرعت بخشی به فعالیت‌ها و اقبال بیشتر کارها مورد توجه قرار دهیم.

۵- انجام فرآیندهای گوناگون در زمان مشخص شده را مدّ نظر قرار داده، برای جلوگیری از اتلاف وقت و فرسایشی شدن کارها برای هر فعالیت مهم، زمان مرگ (dead time) قرار دهیم. زمانی که پایان انجام فعالیت محسوب

شده تحویل کار پس از آن امکان پذیر نمی‌باشد.

آنچه گفته شد تنها نمی‌ایم و مشتکی از خروار است. بهتر بگوییم سخن پرکنی‌هایی از یک قلم به دست صاحب درد! به‌نظر می‌رسد پس از گذشت چهل و اندی سال از تأسیس جمهوری اسلامی وقت آن رسیده که نتجبان جامعه به میدان آیند و برای بهسازی نسلی امروز و فردا نسخه مناسب ارائه کنند!

■ **عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی**

سبک مراقبت

فریضه‌ای که این روزها در فضای مجازی به جامی آوریم

هشتگ‌ها، بازوان قدرتمند امر به معروف و نهی از منکر

■ **مرضیه بامبری**

این روزها امر به معروف‌ها پا را فراتر از نماز و روزه نهاده‌اند و در بستری‌های متنوعی گام نهاده‌اند. این روزها امر به معروف اجتماعی، بسیار چشمگیر است. یعنی ما به عنوان مردم یک ملت باید مراقب این اوامر باشیم و فروع دین‌مان را به درستی انجام همیم.

ما به عنوان مخاطب حق داریم سازندگان فرهنگی و هنری کشور را به ساخت برنامه‌های مناسب اخلاق و مناسبات خانواده ایرانی سوق دهیم. امر به معروف‌مان در حد تماس با روابط عمومی صدا و سیماست یا نوشتن نقد آنچه بر قصاب می‌بینیم تا از فیلم‌های خوب و مناسب دفاع کنیم و برای هر چیزی که به اسم فیلم به خوردمان می‌دهند، اعتراض کنیم. اگر منفعل باشیم و برای برای بودجه‌هایی که به اسم سلاقی ما برای ما خرج می‌شوند حساب بخوابیم آن وقت دیگر تلویزیون ملی، مجبور به ارتقا کارهایش می‌شود، چراکه زیر ذره‌بین مخاطب است خودش را با شعور مخاطب هماهنگ می‌کند. حق داریم از مسئولان بپرسیم تا از مناسب بخواهیم و اگر لباسی خارج از عرف فرهنگی‌مان روانه بازار شد، به آن مترض شویم. حتی اگر شده با نخریدن نشان دهیم که ناراحتیم. این خودش عین نهی از منکر است، اما در لفافه و بسیار تیزبینانه، کاری که ما اصلاً نمی‌کنیم و بیشتر از مدهای عجیب و غریب استقبال می‌کنیم و به دور شدن از فرهنگ اصیل‌مان دامن می‌زنیم. نخریدن ما حکم نهی از منکر دارد. اگر هر جنس بی‌کیفیتی را که صرفاً برای منافع خودشان به خوردمان می‌دهند نخریم و بازار را بخواید، بسیاری از مشکلات ما حل می‌شود. این روزها به همبستگی ملی نیاز داریم. به اینکه پشت هم و در کنار هم بمانیم. فرقی نمی‌کند سوزه فرهنگی باشد یا سیاسی. مهم و آکنش (time) قرار دهیم. زمانی که پایان انجام فعالیت محسوب شده تحویل کار پس از آن امکان پذیر نمی‌باشد. آنچه گفته شد تنها نمی‌ایم و مشتکی از خروار است. بهتر بگوییم سخن پرکنی‌هایی از یک قلم به دست صاحب درد! به‌نظر می‌رسد پس از گذشت چهل و اندی سال از تأسیس جمهوری اسلامی وقت آن رسیده که نتجبان جامعه به میدان آیند و برای بهسازی نسلی امروز و فردا نسخه مناسب ارائه کنند!

این روزها یکی از ابزارهای اجتماعی امر به معروف یا برعکس نهی از منکر، استفاده از فضای مجازی است. آدم‌های زیادی حتی اگر اعتقادات مذهبی محکمی نداشته باشند، به خوبی می‌توانند این مقوله را به بهترین نحو سامان دهند. خوشبختانه در این حوزه اتفاقات خوبی افتاده و ما هر روز شاهد پیشرفت امر به نیکی هستیم. بسیاری از کمپین‌های اجتماعی فرقی

بهرت‌است از این دنیای ساختگی خود راها کنید تا قبل از اینکه دیگران شما راها کنند.

لیخنده‌های خاک گرفته‌تان را اگر دیگری کنید. مانند گذشته به گردش‌های خانوادگی بروید و خاطرهای نو در ذهن‌تان بسازید یک دوره‌می ترتیب دهید و بایک پذیرایی ساده، محیطی برای ایجاد شادی و گذراندن ساعاتی خوش برای رد و بدل کردن مهربانی در بین دوستان و خانواده فراهم کنید. به لیخند خاک گرفته و کهنه روی لب‌هایتان رنگ تازگی و طراوت ببخشید و مهربانی کنید. خواهید دید که چه تأثیرات مثبتی بر روحیه خود و دیگران می‌گذراید. نیازی نیست برای ابراز محبت و مهربانی هزینه‌های میلیونی باز خودگذشتگی‌های آنچنانی کنید. راه‌های کوتاهی نیز برای این امر وجود دارد؛ مثل تهیه یک شاخه گل، به یادداشتن تاریخ تولد عزیزان‌تان و دادن هدیه‌ای کوچک یا گفتن تبریک به آنها، صرف شام در کنار اعضای خانواده، گوش دادن به حریف و درد دل‌ها، بودن در کنار بیمار و آرامش دادن به او، کمک به همکار خود و خیلی از کارهای ساده دیگر و همچنین انجام کارهای نیکی مانند سالمندان، کمک به همسایه‌ها در امور مختلف و...

انجام کار نیک و مهربانی تنها به یک لیخند ختم نمی‌شود، بلکه حسن رضایت‌ناشی از آن نامتداول روح و روان‌مان باقی خواهد ماند و باعث آرامش درونی و اعتماد به نفس ما خواهد شد و در ابعاد بزرگ‌تر به مسا کمک می‌کند تا جامعه‌ای مهروز داشته باشیم. پس تا می‌توانید مهربانی خود را خرج کنید و در این امر خلساست به خرج ندهید که هزار بهانه برای مهربانی کردن وجود دارد.